

JDP

Newsletter

Krajowe i zagraniczne reorganizacje spółek

Nowelizacja kodeksu spółek handlowych

październik 2023

jdp-law.pl

Nowelizacja kodeksu spółek handlowych

15 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja Kodeksu spółek handlowych implementująca Dyrektywę 2019/1151 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającą dyrektywę 2017/1132 w odniesieniu do stosowania narzędzi i procesów cyfrowych w prawie spółek (Dz. Urz. UE L 186/80 z 11.07.2019 r.) oraz Dyrektywę 2019/2121 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2017/1132 w odniesieniu do transgranicznego przekształcania, łączenia i podziału spółek (Dz. Urz. UE L 321/1 z 12.12.2019 r.).

Czego dotyczy?

Zmienia przepisy dotyczące reorganizacji spółek, zarówno na poziomie lokalnym, jak i transgranicznym:

- wprowadza nowy rodzaj krajowego podziału spółek - podział przez wyodrębnienie
- wprowadza uproszczony tryb krajowego połączenia, tj. połączenie bez przyznania nowych udziałów (akcji) spółki przejmowanej
- wprowadza mechanizm przekształcenia i podziału transgranicznego spółek należących do Unii Europejskiej (UE) lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)
- modyfikuje zasady połączeń transgranicznych
- ułatwia komunikację i wymianę dokumentów pomiędzy polskimi a zagranicznymi sądami rejestrowymi

Co się zmienia?

1. Nowy rodzaj podziału krajowego: podział przez wyodrębnienie

- Dotychczas wydzielenie części majątku spółki istniejącej było możliwe jedynie poprzez przeniesienie go do istniejącej lub nowo związanej spółki (spółek), a wspólnicy spółki dzielonej dostawali udziały w spółce przejmującej (podział przez wydzielenie).
- Obecnie w ramach podziału przez wyodrębnienie podział spółki może nastąpić przez przeniesienie części majątku spółki dzielonej do istniejącej lub nowo związanej spółki (spółek), przy czym udziały w spółce przejmującej są przyznawane spółce dzielonej, a nie wspólnikom spółki dzielonej, jak w przypadku podziału przez wydzielenie.

- Do podziału przez wyodrębnienie zastosowanie ma zasada sukcesji uniwersalnej, co oznacza, że z dniem wyodrębnienia spółka przejmująca wstępuje, co do zasady, w prawa i obowiązki spółki dzielonej, które zostały przeniesione na spółkę przejmującą w wyniku podziału przez wyodrębnienie.
- Możliwe są również uproszczenia procesu, np. brak obowiązku badania planu podziału przez biegłego lub brak obowiązku sporządzania sprawozdań dla celów podziału.

2. Nowy rodzaj połączenia krajowego: uproszczone połączenie bez przyznawania udziałów

- Połączenie może być przeprowadzone bez przyznania udziałów albo akcji spółki przejmującej
- w przypadku, gdy jeden wspólnik posiada bezpośrednio lub pośrednio wszystkie udziały (akcje)
- w łączących się spółkach albo wspólnicy łączących się spółek posiadają udziały (akcje) w tej samej proporcji we wszystkich łączących się spółkach.
- Z dniem połączenia (tj. wpisu połączenia w Krajowym Rejestrze Sądowym) wspólnicy spółki przejmowanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki nie stają się wspólnikami spółki przejmującej bądź spółki nowo zawiązanej.
- Proces połączenia jest uproszczony: (i) zredukowana treść planu połączenia, (ii) plan połączenia nie podlega badaniu biegłego rewidenta oraz nie wymaga sporządzenia opinii z takiego badania, (iii) w odniesieniu do spółki przejmowanej nie sporządza się sprawozdania uzasadniającego połączenie oraz nie podejmuje się uchwały w sprawie połączenia.

3. Spółka komandytowo-akcyjna jako spółka przejmująca lub spółka dzielona

- Dotychczas tylko spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółka akcyjna mogły być spółkami przejmującymi w procesach połączenia lub spółkami dzielonymi w procesach podziału.
- Obecnie nowelizacja rozszerza powyższe grono o spółkę komandytowo-akcyjną, która również może być spółką przejmującą w procesie połączenia lub spółką dzieloną w procesie podziału.

4. Nowy rodzaj reorganizacji międzynarodowej: przekształcenie transgraniczne

- Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna lub spółka komandytowo-akcyjna może przekształcić się w spółkę zagraniczną podlegającą przepisom państwa członkowskiego UE lub EOG, np. w niemiecką spółkę Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) lub niderlandzką spółkę naamloze vennootschap (NV).
- Efektem transgranicznego przekształcenia będzie przeniesienie siedziby spółki znajdującej się na terenie Polski do innego państwa członkowskiego oraz zmiana jej formy prawnej na zagraniczną, przy jednoczesnym zachowaniu swojej osobowości prawnej.
- Procedura jest dwuetapowa: (i) etap lokalny - obejmujący wydanie zaświadczenia o zgodności procesu przekształcenia transgranicznego z prawem polskim (lub odmowę jego wydania) oraz (ii) etap zagraniczny – rejestracja przekształcenia w państwie siedziby spółki przekształconej.
- Wraz z wnioskiem o wydanie zaświadczenia o zgodności procesu przekształcenia z prawem polskim, spółka polska musi złożyć wniosek do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o wydanie opinii w sprawie przeciwdziałania nadużyciom w zakresie operacji transgranicznych (patrz: sekcja „W jaki sposób wpływa na sferę podatkową?” poniżej).
- Sąd wyda zaświadczenie o zgodności procesu przekształcenia transgranicznego z prawem polskim w terminie 3 miesięcy od dnia złożeniu wniosku, chyba że stwierdzi, że przekształcenie transgraniczne służy nadużyciu, naruszeniu lub obejściu prawa.
- Od dnia rejestracji przekształcenia transgranicznego przez sąd zagraniczny, spółce przekształconej (spółce zagranicznej) przysługują odpowiednio prawa i obowiązki spółki przekształcanej (spółki polskiej).
- W przekształceniu transgranicznym nie może uczestniczyć spółka, której celem jest zbiorowe inwestowanie kapitału pozyskanego w drodze emisji publicznej, działająca na zasadzie dywersyfikacji ryzyka oraz której jednostki uczestnictwa są na żądanie ich posiadaczy odkupywane lub umarzane bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tej spółki.

5. Nowy rodzaj reorganizacji międzynarodowej: podział transgraniczny

- Podział transgraniczny może zostać dokonany przez przeniesienie części lub całości majątku spółki dzielonej na spółkę nowo zawiązaną lub spółki nowo zawiązane z siedzibą w innym państwie UE lub EOG (w przypadku więcej niż jednej spółki, spółki nowo zawiązane mogą być inkorporowane w różnych państwach z UE lub EOG). Nie jest możliwe przeniesienie części lub całości majątku spółki dzielonej na spółkę lub spółki już istniejące.
- Podział może być dokonany w każdej z dotychczas istniejących form krajowych, poszerzonych nową formę podziału, tj. podział przez wyodrębnienie.
- Procedura jest dwuetapowa: (i) etap lokalny - obejmujący wydanie zaświadczenia o zgodności podziału transgranicznego z prawem polskim (lub odmowę jego wydania) oraz (ii) etap zagraniczny - rejestracja podziału w odniesieniu do każdej ze spółek nowo zawiązaných w państwach siedzib tych spółek.
- Wraz z wnioskiem o wydanie zaświadczenia o zgodności procesu przekształcenia z prawem polskim, spółka polska musi złożyć wniosek do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o wydanie opinii w sprawie przeciwdziałania nadużyciom w zakresie operacji transgranicznych (patrz: sekcja „W jaki sposób wpływa na sferę podatkową?” poniżej).
- Sąd wyda zaświadczenie o zgodności procesu podziału transgranicznego z prawem polskim w terminie 3 miesięcy od dnia złożeniu wniosku, chyba że stwierdzi, że podział transgraniczny służy nadużyciu, naruszeniu lub obejściu prawa.
- W podziale transgranicznym nie może uczestniczyć spółka, której celem jest zbiorowe inwestowanie kapitału pozyskanego w drodze emisji publicznej, działająca na zasadzie dywersyfikacji ryzyka oraz której jednostki uczestnictwa są na żądanie ich posiadaczy odkupywane lub umarzane bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tej spółki.

6. Zmiany w procedurze połączenia transgranicznego

- Wraz z wnioskiem o wydanie zaświadczenia o zgodności procesu przekształcenia z prawem polskim spółka polska musi złożyć wniosek do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o wydanie opinii w sprawie przeciwdziałania nadużyciom w zakresie operacji transgranicznych (patrz: sekcja „W jaki sposób wpływa na sferę podatkową?” poniżej).
- Sąd wyda zaświadczenie o zgodności procesu połączenia transgranicznego z prawem polskim w terminie 3 miesięcy od dnia złożeniu wniosku, chyba że stwierdzi, że połączenie transgraniczne służy nadużyciu, naruszeniu lub obejściu prawa.
- Jeżeli sąd rejestrowy ma poważne wątpliwości wskazujące na to, że podział lub połączenie transgraniczne służy nadużyciu, naruszeniu lub obejściu prawa, może zwrócić się o opinię do właściwych organów w celu zbadania określonego zakresu działalności spółki lub zasięgnąć opinii biegłego.

- W miejsce obowiązku publikacji planu połączenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym wprowadzono obowiązek złożenia planu połączenia do sądu rejestrowego. Aktualna pozostaje alternatywa w postaci ogłoszenia planu połączenia wraz z innymi dokumentami na stronie www łączących się spółek.
- Zwiększono mechanizmy ochrony praw pracowników, wierzycieli oraz wspólników w związku z przeprowadzanymi procesami reorganizacyjnymi. W szczególności będą oni uprawnieni do zgłaszania uwag do planu połączenia transgranicznego, a spółki uczestniczące w połączeniu będą zobowiązane do wskazania strony internetowej, na której ww. podmioty będą mogły zapoznać się z dokumentami dotyczącymi połączenia. Zarządy łączących się spółek będą zobligowane do sporządzenia sprawozdań uzasadniających połączenie zarówno dla wspólników, jak i pracowników (obecnie taki obowiązek istnieje tylko w odniesieniu do wspólników). Spółka może zdecydować o sporządzeniu dwóch odrębnych dokumentów. Sprawozdanie uzasadniające połączenie nie jest wymagane dla pracowników, gdy łącząca się spółka i jej spółki zależne nie zatrudniają pracowników innych niż pracownicy wchodzący w skład zarządu łączącej się spółki. Możliwość zrzeczenia się sporządzenia sprawozdania uzasadniającego połączenie dla wspólników pozostaje utrzymana.
- Wydłużono łączny minimalny okres dwukrotnego zawiadomienia wspólników z zawiadomień wspólników z 4 do 6 tygodni. Pierwsze zawiadomienie musi nastąpić nie później niż na sześć tygodni przed datą zgromadzenia wspólników (walnego zgromadzenia), na którym ma być powzięta uchwała o połączeniu transgranicznym, a drugiego w odstępie nie krótszym niż dwa tygodnie od daty pierwszego zawiadomienia.
- W połączeniu transgranicznym nie może uczestniczyć spółka, której celem jest zbiorowe inwestowanie kapitału pozyskanego w drodze emisji publicznej, działająca na zasadzie dywersyfikacji ryzyka oraz której jednostki uczestnictwa są na żądanie ich posiadaczy odkupywane lub umarzane bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tej spółki.

7. Zwiększona funkcjonalność systemu integracji rejestrów

- Za pośrednictwem systemu integracji rejestrów umożliwiono polskiemu sądowi rejestrowemu dostęp do dokumentów składanych w zagranicznych rejestrach przez spółki uczestniczące w danym procesie reorganizacji, w szczególności do: planu reorganizacji, opinii biegłego z badania planu reorganizacji lub zaświadczenia o zgodności reorganizacji w zakresie procedury podlegającej danemu prawu. System integracji rejestrów udostępnia odpowiednio zagranicznym sądom rejestrowym dokumenty złożone w ramach polskiego postępowania.
- Ponadto usprawniono proces wymiany informacji pomiędzy sądami rejestrowymi z różnych państw w zakresie statusu postępowań dotyczących rejestracji reorganizacji oraz informacji o objęciu danych osób zakazami pełnienia określonych funkcji (np. z uwagi na karalność osoby, która ma być powołana na stanowisko zarządcze).

W jaki sposób wpływa na sferę podatkową?

Polska spółka uczestnicząca w reorganizacji transgranicznej ma obowiązek uzyskania opinii Szefa KAS w sprawie przeciwdziałania nadużyciom w zakresie operacji transgranicznych. Celem opinii jest ustalenie, czy reorganizacja nie stanowi unikania opodatkowania, albo nie będzie miała negatywnego wpływu na egzekucję należności budżetowych.

W tym celu wniosek o wydanie opinii Szefa KAS powinien przedstawiać ekonomiczne lub gospodarcze uzasadnienie czynności oraz skutki podatkowe, w tym spodziewane korzyści podatkowe. Na ich podstawie organ podatkowy dokona oceny, czy przyjęty sposób restrukturyzacji jest z punktu widzenia podatkowego najbardziej naturalnym rozwiązaniem.

Termin na wydanie opinii przez Szefa KAS wynosi 1 miesiąc od dnia otrzymania przez niego wniosku, a w uzasadnionych przypadkach termin może być przedłużony do 3 miesięcy. Szef KAS w określonych okolicznościach może odmówić wydania opinii. W praktyce brak opinii uniemożliwia uzyskanie zaświadczenia, a tym samym rejestrację przekształcenia transgranicznego przez sąd rejestrowy.

Powyższe terminy na wydanie opinii przez Szefa KAS są instrukcyjne, co oznacza, że ich niedotrzymanie nie rodzi żadnych skutków prawnych. W szczególności, gdy opinia nie została wydana w ww. terminie, nie można domniemywać zgodności reorganizacji z prawem, tak jak ma to miejsce w przypadku występowania do organów podatkowych o interpretację indywidualną.

Uprzednie uzyskanie przez podatnika interpretacji indywidualnej lub opinii zabezpieczającej w przedmiocie skutków podatkowych reorganizacji transgranicznej nie zwalnia z obowiązku uzyskania powyższej opinii.

Opinia szefa KAS uzyskana w ramach procesu reorganizacji nie jest ostatecznym rozstrzygnięciem w zakresie prawidłowości rozliczeń podatkowych związanych z reorganizacją. Organy podatkowe będą mogły ponownie kontrolować reorganizację w przyszłości.

Opinia Szefa KAS wydana w procesie reorganizacji transgranicznej nie posiada mocy ochronnej w przeciwieństwie do interpretacji indywidualnej lub opinii zabezpieczającej.

Co z reorganizacjami w toku?

W przypadku procesów reorganizacyjnych, w których plan reorganizacji (połączenia, połączenia transgranicznego, podziału lub przekształcenia) złożono w sądzie rejestrowym przed 15 września 2023 r., należy stosować przepisy regulujące dany typ reorganizacji sprzed 15 września 2023 r.

Do procesów reorganizacyjnych, w których plan reorganizacji został złożony 15 września 2023 r. lub później, należy stosować nowe przepisy.

Jakie znaczenie dla praktyki?

Zalety

- Podział przez wyodrębnienie stwarza możliwość strukturyzacji grupy spółek w sposób dotychczas niedostępny. W ramach podziału istnieje teraz możliwość utworzenia spółki-córki, a nie tylko spółki-siostry.
- Podział przez wyodrębnienie może stanowić alternatywę dla wnoszenia przedsiębiorstwa/zorganizowanej części majątku/ poszczególnych składników majątku do innej spółki.
- Uproszczony trybu połączenia, w wyniku którego nie są przyznawane udziały wspólnikom spółki przejmującej, zmniejsza stopień sformalizowania procesu i czyni go bardziej przystępnym i odpowiadającym potrzebom biznesu związanym z wewnątrzgrupowymi reorganizacjami.
- Nowe rodzaje reorganizacji transgranicznych mogą pozytywnie wpłynąć na konsolidację spółek w ramach międzynarodowych grup.
- Przekształcenie transgraniczne znacznie upraszcza procedurę przenoszenia biznesu z jednego państwa do innego (UE lub EOG), w tym pozwala zredukować koszty procesu. Obecna procedura nie tylko wymaga zakładania nowej spółki oraz likwidacji dotychczasowej, ale również budzi liczne wątpliwości w praktyce.
- Integracja systemów rejestrowych sprzyja sprawnemu obiegowi dokumentów, co powinno przełożyć się na większą efektywność postępowań rejestrowych.

Wady

- Bardziej sformalizowana procedura może wydłużać procesy reorganizacji zagranicznych nawet o 6 miesięcy.
- Nałożenie na spółki uczestniczące w reorganizacjach transgranicznych dodatkowych obowiązków zwiększa koszty operacyjne przeprowadzenia takiego procesu, w tym koszty zewnętrznych doradców.

Nasze kompetencje

Pomagamy w planowaniu strategii prawno-podatkowych reorganizacji (lokalne i transgraniczne połączenia, podziały, przekształcenia) oraz transakcji M&A, uwzględniając aspekty operacyjne biznesu.

Przeprowadzamy kompleksowo procesy reorganizacyjne i transakcyjne od strony prawno-podatkowej. Współpracujemy z doradcami z innych obszarów (księgowość, wyceny, itd.), działając względem klienta jako jeden zintegrowany doradca.

Nasi eksperci posiadają bogate doświadczenie w obsłudze i koordynacji projektów lokalnych i transgranicznych (w tym wielopaństwowych), również pod prawem obcym z udziałem zagranicznych doradców z różnych linii biznesowych.

Doradzamy w zakresie polskiego i międzynarodowego prawa podatkowego oraz wspieramy klientów w postępowaniach przed organami podatkowymi oraz sądami.

Kontakt

dr Marcin Chomiuk

Radca prawny | Partner

Head of Corporate M&A and Commercial

marcin.chomiuk@jdp-law.pl**Marcin Lewiński**

Adwokat | Counsel

Corporate M&A and Commercial

marcin.lewinski@jdp-law.pl**Magdalena Zasiewska**

Doradca podatkowy |

Co-Head of Tax

magdalena.zasiewska@jdp-law.pl**Michał Jagielski**

Ekspert podatkowy |

Co-Head of Tax

michal.jagielski@jdp-law.pl

Wszelkie informacje zawarte w niniejszym newsletterze są dostępne nieodpłatnie. Publikacja nie ma charakteru reklamowego i służy wyłącznie celom informacyjnym. Żadnej z informacji zawartych w niniejszym materiale nie należy traktować jako porady prawnej ani ofert handlowej, w tym w rozumieniu art. 66 § 1 Kodeksu cywilnego. JDP DRAPAŁA & PARTNERS Sp. j. niniejszym wyłącza swoją odpowiedzialność tytułem jakichkolwiek roszczeń, strat, żądań lub szkód wynikających lub związanych z korzystaniem z informacji, treści lub materiałów zawartych w newsletterze.